

Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komitetui

2024 m. lapkričio 7 d.

Lietuvos Respublikos Seimo frakcijoms

Siunčiama el. paštu. Originalas siunčiamas nebus.

DĖL 2025 M. VALSTYBĖS BIUDŽETE NUMATYTŲ ASIGNAVIMŲ KELIŲ PRIEŽIŪROS IR PLĖTROS PROGRAMAI

Didžiausios šalies verslo konfederacijos, atsižvelgdamos į LR Seimui teikiamą 2025 m. Nacionalinio biudžeto projektą (Nr. XIVP-4221), teikia savo pastabas dėl nepakankamo **Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo** (KPPP).

Verslą atstovaujančios konfederacijos pasigenda sistemingo valstybės požiūrio į strateginius susisiekimo klausimus ir esamų problemų sprendimo efektyvumo. Nepaisant didelio dėmesio – kelių saugumui, priežiūrai, tinklo vystymui – skiriamo šalies strateginiuose dokumentuose, šalies kelių būklė ir toliau sparčiai blogėja ir to, atsižvelgiant į pastaruoju su pastaruoju metu skiriamą KPPP finansavimą, niekaip nepavyksta sustabdyti.

2024 m. Lietuvoje yra 8441 km blogos arba labai blogos būklės kelių¹, o nuo 2022 m. iki 2024 m. kelių būklės gerėjimas siekia vos 2 proc. (matuojant suminį kelio dangos būklės indeksą (DBI)). Kelių tinklo išvystymas ir kokybė, kartu su darbo sąlygomis ir energetiniais resursais, šalies verslui yra gyvybiškai svarbi ir viena iš esminių sudedamųjų dalių, vertinant šalies tarptautinį konkurencingumą, geopolitinį saugumą, darbo vietų kūrimą ir tuo pačiu – ekonominę išsivystymą. Neskiriant šiai sričiai dėmesio – giliname regionų ekonominę atskirtį, didiname mobilumo problemas, tuo pačiu – neužtikrinant pakankamo dėmesio keliams regionuose, šalies savivaldybės priverstos blogos būklės tiltus ir kelius remontuoti naudojant finansus, suplanuotus kitoms viešosioms paslaugoms atlikti. Šiuo metu Lietuvos yra daugiau kaip 110 tiltų ir viadukų, kurie, ekspertų vertinami kaip blogi arba labai blogi. Nuo 2019 m. iki 2023 m. blogos būklės tiltų padidėjo nuo 60 iki 109. Vien jiems sutvarkyti reikia 590 mln. Eur, o visiems šalies tiltams sutvarkyti iki tenkinančios būklės – apie 1 mlrd. Eur. Valstybinės reikšmės kelių, neatitinkančių kokybės kriterijų, yra 37 proc., o t.y., beveik 4 iš 10 Lietuvos kelių yra blogos būklės.

Atkreiptinas dėmesys, kad Duomenų agentūros duomenimis, kiekvienais metais didėja pagrindinių kelių vartotojų mokesčių surinkimas (automobilių kuro akcizai, vinjetės, sunkiasvorio transporto registravimo mokesčiai), todėl didėjimo dinamika turėtų būti atspindėta ir valstybinės skiriamų asignavimų kelių infrastruktūrai. Tačiau, KPPP biudžetą kasmet tvirtinant LR Seimui, matoma tendencija skiriamam finansavimui trauktis (įskaičiuojant infliacijos dėmenį ir santykį su bendru valstybės biudžetu).

LR Finansų ministerijos duomenimis, Lietuvos BVP 2024 m. II ketvirtį siekė beveik 19 mlrd. Eur. Šalies ekonomistų skaičiavimai pagrindžia, kad didžiausią teigiamą įtaką BVP pokyčiui turėjo statybos ir pramonės įmonių veiklos rezultatai. Ekonomistų vertinimu², 2024 metais ekonomiką nuo didesnio BVP nuosmukio apsaugojo tai, kad statybų sektoriuje sukurta pridėtinė vertė labai didėjo augus valstybės ir privačioms investicijoms į infrastruktūrinius objektus.

¹ 2024-10-02d. LR Susisiekimo viceministro Juliaus Skačkausko pranešimas LR Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komitete: <https://www.youtube.com/watch?v=JtRsTMuZHjo>

² Swedbank AB vyriausiojo ekonomisto Nerijaus Mačiulio, SEB banko ekonomisto Tado Povilausko ir Šiaulių banko vyriausiosios ekonomistės Indrės Genytės – Pikčienės ekonominės įžvalgos: <https://www.delfi.lt/verslas/verslas/lietuvos-ekonomika-augo-perspektyvos-issiskiria-is-baltijos-saliu-120039773>

Konfederacijų vertinimu, skyrus 2025-siems metams numatytus 543,2 mln. Eur – šalies kelių būklės situacija ne tik nepagerėtų, tačiau ir neišvengiamai pablogėtų. Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus matome riziką, kad 2025 m. šalies keliai nebus tvarkomi, kadangi naujų konkursų kelių tiesimui ir tvarkymui tiesiog nevyktų, koncentracija liktų tik į pradėtus projektus: Vilnius–Utena ir „Via Baltica“ tiesimą ir rekonstrukciją. Nuo to pirmiausia nukentės šalies savivaldybės, lėtės jų ekonominis vystymasis ir patrauklumas investicijoms, o tai tiesiogiai sietina su pridėtinės vertės kūrimu ir ekonominiu šalies vystymusi, ypatingai konkuruojant su kaimyninėmis šalimis.

Matydami kritinę šalies kelių būklę, kreipiamės į Seimo Biudžeto ir finansų komitetą prašydami iš esmės spręsti Valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo klausimą – Kelių priežiūros ir plėtros programai 2025 m. numatyti papildomus 200 mln. eurų, ir šios programos finansavimo bendrą sumą padidinti iki 763,2 mln.

Pagarbiai

Lietuvos pramonininkų konfederacijos generalinė direktorė Raminta Radavičienė

Lietuvos verslo konfederacijos l. e. p. generalinis direktorius Emilis Ruželė